

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **PhMr. V., D., N.**, zastúpená advokátom B., s.r.o., M., J. proti žalovanému: **V., a.s., B., M.**, IČO: X., **o zaplatenie 90 973,51 Sk**, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 17. septembra 2008, č. k. 3Cob 92/2008-49, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 17. septembra 2008, č. k. 3Cob 92/2008-49 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým rozsudkom krajský súd ako súd odvolací rozsudok Okresného súdu Bratislava V v Bratislave zo dňa 4. februára 2008, č. k. 24C 270/2007-31, ktorým súd prvého stupňa návrh zamietol, zmenil tak, že uložil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobkyni 90 973,51 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku a náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania v sume 18 099 Sk k rukám právneho zástupcu žalobkyne do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa rozhodol na základe podaného návrhu žalobcu na zaplatenie poplatku z omeškania za oneskorené zaplatenie faktúry č. 2003117 z 29. novembra 2003 potom, čo posúdil vzťah účastníkov ako vzťah občianskoprávny, keď posudzoval uplynutie premlčacej lehoty podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že právo bolo za celé obdobie uplatnené

až po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty, nakoľko bola žaloba podaná dňa 4. apríla 2007 a posledný nárok na zaplatenie poplatku z omeškania sa premlčal 31. decembra 2006. V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa ďalej uviedol, že nárok sa týka obdobia, kedy bol právny predchodca žalovaného verejnoprávnou inštitúciou zriadenou na vykonávanie zdravotného poistenia, tento ju vykonával síce samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, ale nie za účelom dosiahnutia zisku. Zdravotnú starostlivosť priamo neposkytoval a vo vzťahu s lekárňami nezabezpečoval verejné potreby, ani nerealizoval vlastnú prevádzku, z dôvodu ktorého na jeho vzťah so žalobcom nebolo možné aplikovať § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka. Súčasne uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 1 111 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p. a vznik trov na cestovných nákladoch.

Odvolačí súd ďalej v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že je právne irelevantné, že si žalobca na Okresnom súde v Dolnom Kubíne uplatnil peňažnú pohľadávku z právneho titulu úroku z omeškania. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu, ak súd rozhoduje o nároku na peňažné plnenie, ktoré vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť nárok po právnej stránke i podľa iných právnych noriem ako žalobca navrhol, prípadne, ak dovoľujú výsledky vykonaného dokazovania podriaďiť oprávnený nárok pod iné hmotnoprávne ustanovenie, než akého sa žalobca dovoľáva, je povinnosťou súdu uplatňovaný nárok takto posúdiť, a to bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod požadovaného plnenia je uvedený nesprávne alebo vôbec nie je uvedený. Vychádzajúc z § 79 O.s.p. je povinnosťou účastníka konania iba pravdivo opísať rozhodujúce skutočnosti, z ktorých ním uplatnený nárok vyplýva, pričom ich právne posúdenie je výlučne vecou súdu. Peňažné plnenie, ktoré bolo žalobcovi priznané, predstavuje časť poplatku z omeškania podľa § 38 ods. 4 zák. č. 273/94 Z. z. Žalobca sa teda v konaní nedomáha niečoho duplicitne, resp. nároku, ktorý by mu bol právoplatne priznaný, ale len tej časti nároku na poplatok z omeškania, ktorý mu žalovaný dobrovoľne neplnil. Za nesprávnu považoval odvolací súd aj námietku premlčania, keď sa stotožnil s názorom žalobcu, že na záväzkový vzťah účastníkov je potrebné aplikovať ustanovenie § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, keď žalovaný bol v období, ktorého sa vec týka, verejnoprávnou inštitúciou a právny vzťah medzi účastníkmi sa podľa názoru odvolacieho súdu týka verejných potrieb, uspokojovanie ktorých je v oblasti zdravotnej starostlivosti nepochybne zabezpečené aj plnením tých úloh, ktoré žalovanému ukladá § 37 zák. 273/94 Z. z. a s ktorými súvisí aj právny vzťah účastníkov. Potom aplikujúc na daný vzťah štvorročnú premlčaciu lehotu v zmysle § 397 Obchodného

zákonníka, bol poplatok z omeškania za obdobie od 1. januára 2004 do 14. októbra 2004 uplatnený včas, nakoľko bola žaloba doručená súdu prvého stupňa dňa 4. apríla 2007. Inak ani pri posudzovaní premlčania podľa ustanovení Občianskeho zákonníka nebol záver súdu prvého stupňa o tom, že sa posledný nárok na zaplatenie poplatku z omeškania premlčal dňa 31.12.2006 správny, pretože poplatok z omeškania je dennou sankciou a uplynutie premlčacej lehoty je preto potrebné posudzovať jednotlivo za každý deň, vzhľadom na skutočnosť, ktorou si žalobca uplatnil právo na poplatok z omeškania za obdobie od 4. apríla 2004 do 14. októbra 2004 včas, aj keby sa uplynutie premlčacej lehoty posudzovalo podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Iné otázky neboli medzi účastníkmi sporné.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný a navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. V podanom dovolaní prípustnosť dovolania zrejme opiera o ust. § 238 ods. 1 O.s.p., keďže bol odvolacím rozsudkom zmenený rozsudok súdu prvého stupňa. V dovolaní uviedol, že navrhovateľ uplatňuje sankciu za omeškanie tých istých faktúr za to isté obdobie, pričom si sám zvolil sankciu a priznania úroku z omeškania sa domáhal na základe vlastného rozhodnutia. O návrhu navrhovateľa bolo právoplatne rozhodnuté na Okresnom súde v Dolnom Kubíne, sp. zn. 5 Ro 39/2004, preto, s poukazom na ust. § 159 ods. 3, vec už nemožno opätovne prejednať. Navrhovateľovi rozhodnutím uvedeným vyššie bola priznaná sankcia vo forme úroku z omeškania, a to podľa všeobecného predpisu a za celý čas omeškania.

Odvolať sa tiež nestotožnil s názorom odvolacieho súdu, že navrhovateľ uplatnil svoj nárok včas a tvrdí, že právny vzťah, z ktorého si navrhovateľka v tomto konaní uplatňuje nárok, vznikol v roku 2003. V uvedenom období bola V. verejnoprávnou inštitúciou zriadenou podľa ust. § 28 zákona č. 273/1994 Z. z.

na vykonávanie zdravotného poistenia, v ktorej oblasti však nevyvíjala podnikateľskú činnosť. V zmysle § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka sa podnikaním rozumie sústavná činnosť vykonávaná podnikateľom samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku. V. síce v oblasti zdravotného poistenia vykonávala činnosť samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť,

nie však za účelom dosiahnutia zisku. I keď bola verejnoprávnou inštitúciou, sama zdravotnú starostlivosť priamo neposkytovala a vo vzťahoch s lekárňami nezabezpečovala verejné

potreby ani nerealizovala vlastnú prevádzku, preto ani podľa § 261 ods. 1 a ani podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka sa jej vzťah s lekárňami, súvisiaci s úhradou zdravotnej starostlivosti, nemohol v tom čase spravovať Obchodným zákonníkom ako všeobecným predpisom. Pohládávka navrhovateľky vznikla z občiansko-právneho vzťahu, a preto sa spravuje Občianskym zákonníkom ako všeobecným predpisom a podľa Občianskeho zákonníka je potrebné posudzovať aj premlčanie.

Žalobcovi opis dovolania bol doručený dňa 11.12.2008, žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací /§ 10a ods. 1 O.s.p./ preskúmal vec podľa ust. § 242 ods. 1 O.s.p. a po prejednaní dovolania podľa § 243a ods. 1 O.s.p. dospel k záveru, že dovolaniu žalovaného je potrebné sčasti vyhovieť.

Predmetom dovolacieho konania je namietané dovolateľom posúdenie premlčacej doby vyplývajúcej z posúdenia charakteru vzťahu medzi účastníkmi a posúdenie namietanej dovolateľom prekážky veci rozhodnutej.

V., žalovaná strana, bola v rozhodnom čase verejnoprávnou inštitúciou, zriadenou podľa zákona č. 273/1994 Z. z. na vykonávanie zdravotného poistenia, v ktorej oblasti vo vzťahu s lekárňami zabezpečovala verejné potreby. Z tohto dôvodu námietka žalovaného o nezabezpečovaní verejných potrieb nie je dôvodná a v zmysle ust. § 261 ods. 2 Obchod. zák. sa záväzkové vzťahy medzi právnickou osobou, zriadenou zákonom ako verejnoprávna inštitúcia, týkajúce sa zabezpečovania verejných potrieb a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti spravujú Obchodným zákonníkom, podľa ktorého zákonného predpisu sa posudzuje aj premlčanie uplatneného nároku. Dovolací súd sa z tohto dôvodu stotožnil s názorom odvolacieho súdu vyjadreným v odôvodnení napadnutého odvolacieho rozsudku, keď na daný vzťah aplikoval štvorročnú premlčaciu lehotu v zmysle ust. § 397 Obchod. zák. Poplatok z omeškania uplatnený za obdobie od 1.1.2004, keď splatnosť faktúry nastala dňa 31.12.2003 do 14.10.2004, kedy bola faktúra oneskorene zaplatená, žalobou doručenou súdu prvého stupňa dňa 4.4.2007 bol uplatnený včas. Z uvedeného je zrejmé, že námietky dovolateľa týkajúce sa posudzovania charakteru vzťahu medzi účastníkmi konania a z tohto vyplývajúce posúdenie úpravy premlčacej lehoty podľa Obchodného zákonníka nie sú dôvodné.

Dovolací súd sa zaoberal námietkou dovolateľa týkajúcou sa veci rozhodnutej, v ktorej dovolateľ tvrdí, že navrhovateľ uplatnil sankciu za omeškania tých istých faktúr, za to isté obdobie, o ktorých bolo právoplatne rozhodnuté v konaní na Okresnom súde v Dolnom Kubíne v konaní sp. zn. 5Ro 39/2004 a odvolací súd neposúdil prekážku veci rozhodnutej. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že túto námietku žalovaný vzniesol v odvolacom konaní, keď v konaní na súde prvého stupňa namietal len premlčanie nároku žalobcu, ktorá námietku v prípade úspechu by bola postačujúca. Odvolací súd sa námietkou žalovaného v odvolacom konaní nezaoberal, táto nebola predmetom dokazovania v odvolacom konaní, ako vyplýva z obsahu zápisnice o odvolacom konaní dňa 17.9.2008 a nebola predmetom dokazovania na súde prvého stupňa (z dôvodu jej nevznesenia). Z uvedeného nie je zrejmé, na základe akých skutočností (v danej veci nejde ani o zhodné tvrdenie účastníkov) odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že tvrdenie žalobcu, že uplatnil časť sankcie, o ktorej nebolo v žiadnom súdom konaní rozhodnuté, je pravdivé. Bez vykonania dôkazu oboznámením obsahu rozhodnutia Okresného súdu v Dolnom Kubíne, sp. zn. 5Ro 39/2004, prípadne obsahu spisu tohto konania, nie je možné celkom určite zistiť pravdivosť tvrdených skutočností účastníkov.

Dovolací súd z uvedených dôvodov v zmysle ust. § 243b ods. 2, 4, § 243d a § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní odvolací súd opätovne prejedná odvolanie žalovaného a o tomto opätovne rozhodne s prihliadnutím na vyslovený názor dovolacieho súdu v zmysle ust. § 243d ods. 1 O.s.p.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodne v zmysle ust. § 243c, § 243d O.s.p.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 7. apríla 2010

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.